

عنوان مقاله:

نقد و تحلیل برگردان های عربی رباعیات خیام

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، دوره 13، شماره 28 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 44

نویسنده:

مجید صالح بک - دانشیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

این پژوهش تلاش دارد برگردان های عربی رباعیات خیام را مورد نقد و تحلیل قرار دهد؛ از این رو، در آغاز به شرح مختصری از زندگی و جایگاه این شاعر و ریاضی دان ایرانی و دیدگاه های مطرح ازسوی خیام شناسان پرداخته است. سپس اثر سترگ او در برگردان نامداران جهان عرب مورد بحث قرار گرفته است. در این بخش ابتدا از تاریخچه رباعی، رباعیات خیام، ترجمه و چگونگی ورود آن به جهان عرب سخن به میان آمده، سپس از عوامل اثرگذار پیش روی مترجمان عرب تحت عناوینی چون ایدئولوژی، سپهر گفتمان زبان مبدا و مقصد، قالب های ترجمه، ترجمه از زبان واسطه و سرانجام سازوکارهای مترجمان با آوردن شواهد متنوع بحث شده است. در موضوع ایدئولوژی از تاثیرگذاری ایدئولوژی مترجم و زبان مقصد و در سپهر گفتمان از تحول و دگرگونی متن و توفیق یا عدم توفیق مترجم سخن رفته است. پایبندی به قالب اصلی رباعی و یا عدم پایبندی به آن و نتایج حاصل از آن در روند ترجمه و همچنین بهره گیری از زبان واسطه و تاثیرگذاری مثبت و منفی و احیانا مخرب آن در ترجمه، مانند دیگر موضوعات از جایگاه ویژه ای در این بحث برخوردار است. در این گفتار علاوه بر موارد طرح شده، سازوکارهای شخصی مترجمان و تاثیرگذاری آنان در تصریح، تلطیف، تغییر و حذف به انتقال معنای دریافتی از زبان مبدا که معمولا برخاسته از فهم و درک نادرست و یا زبان واسطه و یا اختلاف فرهنگی است به بحث گذاشته شده است. در پایان یادآور می شود که شیوه به کار رفته در این پژوهش توصیفی- تحلیلی است؛ بدیهی است که برای تبیین و غنای هر چه بیشتر این پژوهش از نمونه های متفاوت مترجمان سرشناس عرب، بهره گیری و در نهایت یافته های این پژوهش به صورت یک جمع بندی به عنوان نتیجه به خواننده این سطور عرضه شده است..

کلمات کلیدی:

رباعیات خیام، ترجمه ی عربی، ایدئولوژی، سپهر گفتمان، قالب رباعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1769236>

